



Štev. 4.

V Ljubljani, april 1924.

Letnik XXV.

Junak Vojanov.

(1918)

„Maribor, ti lepo naše mesto,
 gnezdo naše severno sokolje,
 hočeš, moreš li ostati zvesto,
 da ti ne utone plodno polje
 v dnu pohlepa tujega poplave?
 V venec si zelenega Pohorja
 vtkan dragulj slovenskega ponosa!
 Nad teboj svišči sovražna kosa,
 da nam kruto zoži krog obzorja,
 smrtno rani žilo naše slave,
 pahne nas ponižane v sramoto
 in zakuje v robstva nas grozoto!“

To junak Vojanov beseduje,
 brke gladi, sabljo priostruje,
 smeje misli mu ljubav razvneplje,
 ki razgreva ga do rodne zemlje,
 bistró mu oko v daljavo gleda,
 iz srcá do src hiti beseda . . .

„Ni gorje največje, če opleni
 tuja roka te moči življenja;
 tvoja smrt se dvigne v slave ceni,
 če za dom ti v borbi žitje jenja.
 A kaj, bratje, takrat naj storimo,

če prokletstvo nam na duše pade,
 češ, da rok prekrižanih stojimo,
 ko se nam sovrag v domovje krade?
 V rod iz roda pojde govorica:
 Glejte, vsak od njih je izdajca! —
 Vse oči ta dan le v nas strmijo,
 vprašujoč usoda se oglašá,
 kakšna li bo končna sodba naša,
 ki si roke same jo gradijo!
 V dušo nam ne sme prokletstva želo,
 žig izdajstva nam ne sme na čelo!“

Od besed ognjenih vsa razgreta
 brž ob njem se zgrne borcev četa,
 iz nožnice jekla strela švigne,
 volja se junaška k borbi dvigne,
 razleti nadutost se kričava,
 v begu išče splešena zavetja,
 naša slavna vije se zastáva,
 glas jo vznaša radostnega petja.

A Vojanovu oko je rosno,
 ko zmagalec k nebu dvigne glavo,
 klic domovje preleti ponosno:
 Glejte našo severno trdnjavo! —

E. Gangl.



JOSIP VANDOT:

Kekec nad samotnim brezdnom.

Planinska pripovedka.

4.



Kekec sam ni več vedel, koliko časa že stoji ob drevesu. Misli so se mu zmedle, in samo to je še znal, da je v takem položaju, kakor ni bil še nikdar v svojem življenju. Vse telo mu je otrpnilo, in čutil ni ne rok ne nog. Polastila se ga je žeja, in samo to je še prosil v srcu, da bi prišel kmalu človek mimo in bi ga rešil strašnih vezi. A žive stvari ni bilo širom okrog. Mrtvaška tišina je ležala nad divjo sotesko, samo gorski potok je šumel pritajeno globoko doli pod njim... »Ne prenesem tega — teh groznih vrvi ne prenesem,« je stokal Kekec. »Najmanj tri ure sem že privezan k drevesu. A Bedanca ni od nikoder. Da bi mi prinesel vsaj malo vode! Pa tudi tega mi ne privošči... Oh, kdo je še tako neusmiljen na svetu, kakor je Bedanec? Ni ga, po vsej deželi ni takega okrutneža, kakor je Bedanec. Zaradi siromašnega češarka privošči Kekcu smrt. Zakaj smrt pride gotovo pome, ako me ne reši pošten človek. Pa bo jokala siromašna Tinkara, strašno bo jokala. Saj je jokala za muciko ves dan; pa bi za Kekcem ne jokala tri dni? ... Hudo mi je, hudo... Če bi prišel zdaj-le Bedanec, pa bi ga prosil, naj me izpusti. Resnično bi ga prosil; na kolenih bi ga prosil, tako lepo bi ga prosil, da bi se usmilil in bi me odvezal od tega drevesa. Pa ni Bedanca od nikoder, in pome pride smrt, ker me noče nihče rešiti. In za mano bodo jokali vsi, ker sem bil pošten in priden in nisem napravil na svetu nikomur nič žalega. Samo tega nisem napravil prav, da sem vrgel Bedancu češarek na nos. Pa moram zdaj umreti — zaradi neumnega češarka in Bedančevega nosa moram umreti. Ovbe, ovbe!«

Kekec je zastokal na vso moč, ker ga je bolelo, tako jako bolelo po vseh udih. Ničesar ni videl več, pa tudi Bedanca ni videl, ki je stopil iz goščave. Gledal ga je Bedanec in se je muzal, ko je slišal, kako deček milo stoče. Stopil je bliže pod drevo, pa se je zagrohotal:

»He-he, kaj vendarle stokaš, Kekec? Pa si se šopiril in hvalisal, kakor bi se ne bal nikogar na svetu. O, pa si naposled prišel pravemu v roke, pravemu, ki te bo naučil marsičesa! Samo še malo počakaj, pa boš videl, da bo šola še dolga, dolga...«

Kekec je dvignil glavo in je pogledal z motnimi očmi na Bedanca. »O, saj ne bom tajil, da sem ravnokar stokal,« je odgovoril. »Boli me, stric Bedanec, kakor da bi me grizlo tisoč mravelj... Zato vas pa prosim, da me izpustite, stric Bedanec. Obljubljam vam, da vam ne bom metal nikoli več češarkov na nos in vas tudi ne bom nič več dražil. Čedno pesemco si bom izmislil o vas, veste, ravno tako, kot sem si jo bil izmislil o Kezi, ki je res lepa. Saj ste jo slišali, stric Bedanec? A vas je razjezila, ker nimate pravih ušes za pesmi in vedno godrnjate.«

»Tiho, pobič!« je velel Bedanec in je sedel na trato. »Izpustim te takoj, če napraviš to, kar ti bom ukazal. Še danes boš lahko doma, če me boš poslušal. Zato pa odpri ušesa, pobič, in poslušaj!« — In Bedanec je pričel pripovedovati. O možičku je pripovedoval, ki ga je bil rešil Kekec včeraj težkih vrvi. A možiček ni nihče drugi nego Kosobrin, ki domuje onstran Male Pišence na planotici, ki se tako lepo vidi od tukaj. Tam ima Kosobrin svoje domovanje. A Bedanec ga ne more trpeti, že dolgo, dolgo časa ga ne more trpeti. Kosobrin je bojazljivec in zajček. Zbeži in se strese že, če samo veja zašumi nad njim. Zato pa si je izbral tako varno domovanje, kamor ne more priti niti divja koza, a kaj šele človek! Pod planotico, nad planotico in na obeh straneh štrle divje skale, ki jih ne more preplezati nihče. Tam živi varno in ga ne nadleguje nihče, ker ga ne more nadlegovati živa stvar. Saj bi Bedanec ne govoril ničesar o Kosobrinu. Pa vse eno mora, ker ne more videti Kosobrina živega. Glejte, imel je Bedanec v svoji koči deklico. Mena ji je ime. Našel jo je Bedanec onstran gorá na Koroškem; na cesti jo je našel. Culico je nesla Mena v rokah. Jokala je bridko, ker je sirota. Mati ji je umrla, in Mena je bila sama na svetu in ni vedela, kam bi se zatekla. Oče ji je umrl, še preden je prišla Mena na svet. Zato pa je bila sirotica, ker ni imela doma in človeka, ki bi se zavzel zanjo. Po cesti je šla in je nosila svojo culico in je jokala, ker ni vedela, kam jo vodi širna cesta. Mena šteje komaj devet let in zato je vsa obupana, ker ne ve, kaj bo še z njo v tujem svetu... Tam na cesti jo je srečal Bedanec. Smilil se mu je otrok. Zato pa jo je prijel za roko in jo povedel v svoje domovanje. Mena mu je prišla prav prilično, ker je pridna in se zna lotiti vsakega dela. Stregla je Bedancu, na vso moč mu je stregla, da je bil Bedanec zadovoljen. Še celo kuhati se je naučila, in Bedančevo domovanje je bilo vedno v redu in snažno. A kar hipoma je ugrabil Kosobrin siroto Meno in jo je odvedel v svoje domovanje onkraj Male Pišence. Zato pa se je Bedanec razsrdil in je čakal prilike, da obračuna s Koso-

brinom. Včeraj ga je zalotil in ga je privezal k drevesu. A prišel je Kekec. Rešil je Kosobrina, in zaradi tega se je Bedanec razljutil na vso moč. Videl je Kekca, ki je bežal v dolino, in proti jutru je prišel v vas, da ga pograbi. A ker ga ni našel doma, je pograbil njegovo mater in njegovi sestrici, ker je vedel, da priteče Kekec za njimi in se tako sam izroči Bedancu. In resnično — Bedanec se ni motil. Kekec sam je pritekel za njim, in Bedanec ga je zvezal in ga je privezal sem na drevo. Kekec pa naj zato lepo čaka in trpi, dokler se ne bo Bedancu zdelo vsega zadosti. In prav je Kekcu. Zakaj pa je tako domišljjav in predrzen, da se upa še celo Bedancu metati češarke na nos?

Bedanec je umolknil. Z roko se je pogladil po dolgi, črni bradi. Toda hipoma je skočil na noge. Pokazal je preko soteske na planotico



onstran Male Pišence in je dejal: »Ali ga vidiš, Kekec? Ali vidiš tam Kosobrina? Poglej, Kekec, kar dobro poglej! Kaj vidiš tam? Ha, kaj vidiš tam?«

Kekec je dvignil glavo in je zasopel od bolečin, ki so ga skelele po vsem telesu. Pogledal je na ono stran in je videl tam ob robu planotice onega možička, ki ga je bil rešil včeraj. Kraj možička pa je stala deklica, niti za ped večja nego Tinka. Možiček je mahal z rokami in je vpil nerazločne besede, ki jih Kekec ni mogel razumeti.

Bedanec niti čakal ni Kekčevega odgovora. S pestjo je zažugal Kosobrinu in je zavpil: »Hej, zajček! Hej, Kosobrinček! Pač si mi ušel včeraj; a ušel si mi samo zaradi tega, ker te je rešil Kekec, ki ima v mezincu več poguma nego ti v srcu... Ali vidiš Kekca? Zaradi tebe je zdaj privezan k drevesu. Pa pridi semkaj, če se upaš, ti Kosobrinček, ti zajček! Pridi rešit Kekca, ki mora trpeti zaradi tebe! O, le pridi,

kar pridi, če imaš samo malo poguma in usmiljenja! Poglej Kekca, ki je tako lepo privezan k drevesu, kakor si bil ti včeraj...«

Možiček onstran soteske se je prijel za glavo in je vreščal neprestano. Deklica pa je sklepalala z rokami in je vzdiknila le tu pa tam z obupnim glasom. Bedanec se je grohotal v svoji škodoželjnosti in se je tolkel po kolenih. Kosobrin je zavpil še enkrat na ves glas. Potem pa se je zavrtil kar hipoma in je izginil za skalo. Pa tudi deklica je izginila, in Kekec ni videl nikogar več.

»No, ali si ju videl?« je izpregovoril Bedanec. »Ali si videl zajčka, kako je tarnal v svoji strahopetnosti in je pobegnil, ko me je komaj zagledal? Ta te pač ne reši nikoli. Le meni verjemi, Kekec, in poslušaj me, kaj ti povem. Če se ravnaš po mojih besedah, pa boš še danes doma citral veselo pesem.«

Bedanec je sedel nazaj na trato. Roke je sklenil okrog kolen; mračno je gledal v globoki jarek in je premišljal. Kekec ga je gledal in se je čudil vsemu temu, kar je bil ravnokar videl in kar mu je bil povedal Bedanec o Kosobrinu in o Meni. Za trenutek so prenehale skeleče bolečine, da je mogel misliti prav bistro. Bog ve, zakaj je ugrabil Kosobrin Bedancu sirotno deklico? O, brez vzroka gotovo ne! Zares se je morala smiliti Kosobrinu mala Mena, da je premagal strašno nevarnost in se je priplazil na Bedančevo posest in je zbežal s siroto. Nemara se godi Meni zdaj dobro pri Kosobrinu in je zadovoljna in vesela. Pri Bedancu pa ji je bilo hudo in bridko, in zato jo je Kosobrin odvedel, ker se mu je deklica smilila. O, Kosobrin ne pozna hudobnosti in neusmiljenosti. Zato pa je odšla Mena prav rada z njim in je zdaj vesela in zadovoljna, ker je ubežala iz Bedančevih pesti. Nemara je ravnal Bedanec z njo ravno tako kot s Kekcem in jo je nemara še celo privezoval k drevesu in jo je mogoče še preteževal. O, Bedanec je neusmiljen in zmožen vsega, in deklica se mu ni smilila, kakor se mu tudi Kekec prav nič ne smili.

Vsega tega se je Kekec hipoma domislil. Kar ustna je stisnil in da je mogel, bi bil še celo pest pokazal. »Čakaj me, Bedanec!« je zagrozil sam pri sebi. »Še ni vseh dni konec in kazen božja te le še dohiti... Prisegel sem, da zaigram tebi tako, kakršne še nisem zaigral nikomur. Držal se bom prisege, Bedanec, da ti bo še presedalo... Samo da se rešim teh vezi, o, da se samo rešim in pridem živ izpod tega zakletega drevesa...«

»Hoj, Kekec, zdaj me pa poslušaj!« je izregovoril Bedanec nena doma in je nadaljeval: »Odvežem te takoj od drevesa. Ti pa se splaziš doli v jarek; prav do skal se splaziš pod Kosobrinovo domovanje. Pokličeš ga in mu poveš, da si pobegnil skrivaj od mene. Poprosiš ga, da te skrije v svojo kočo. Pa pride Kosobrin po skrivnem potu, ki ga pozna samo on sam in te gotovo povede na svoj dom... Poznam te, Kekec, in vem, da te ne splaši vsaka mušica. In tudi ta pot ti ne bo

delala nikake preglavice. Ko prideš na Kosobrinovo domovanje, pa glej, da ga pograbiš in zvežeš. Velik bojazljivec je Kosobrin. Zato pa ti ne bo težko to delo. Pa če tega ne moreš, glej, da pograbiš Meno in jo privedeš k meni. Brez Mene pa se nikar ne vračaj! Zdaj ti prerežem vrv; ti pa pojdi in se vrni gotovo do večera z Meno! Pa mi pokažeš potem skrivno pot, ki drži do Kosobrinovega doma. Zato te zvečer pošteno nagradim, da ti ne bo nikoli žal, in te izpustim domov, kjer jočejo vsi za tabo.«

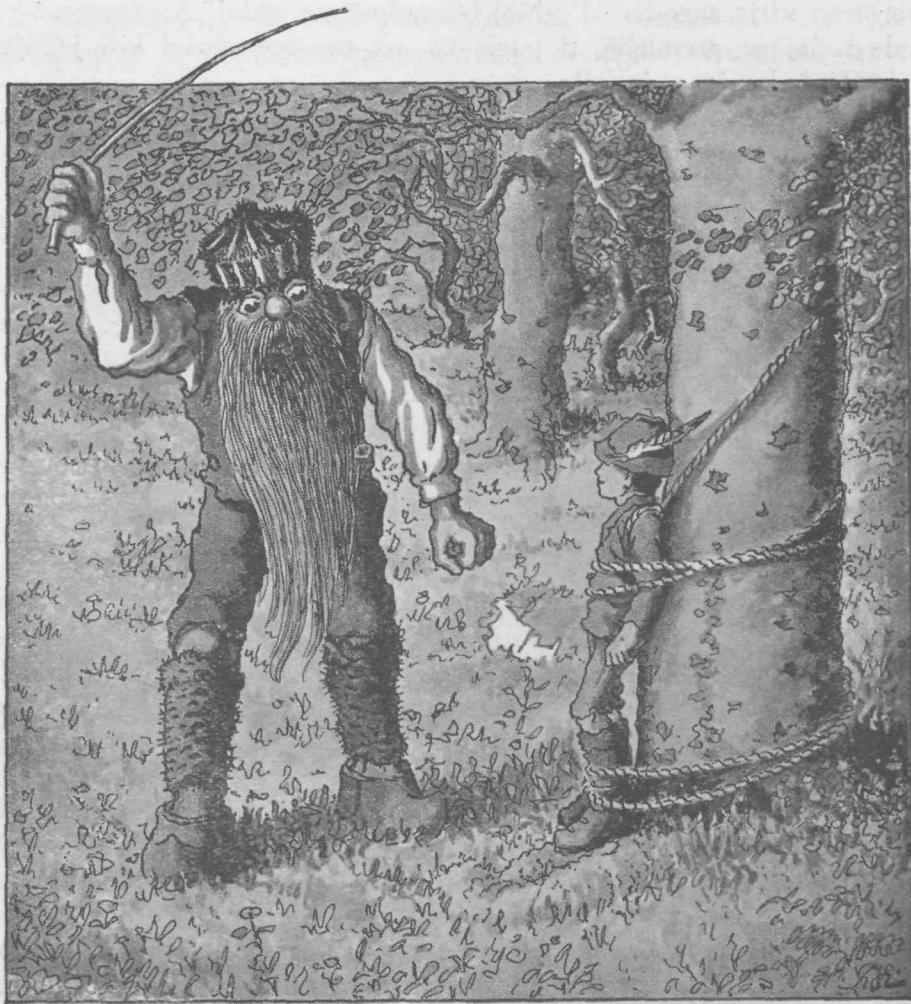
Bedanec je potegnil iz žepa velik nož in je stopil k dečku, da prereže vrv. Kekec ga je gledal ves osupnjen in v početku ni mogel izpregovoriti besedice. Toda kar hipoma je stresnil z glavo in je pogledal Bedanca prav jezno. »Kaj ste rekli, stric Bedanec? Kaj ste rekli?« je dejal v svoji jezici. »Da naj grem in zgrabim Kosobrina in naj vam privedem nazaj siroto Meno? — Stric Bedanec, ničesar ne rečem. Samo to vas vprašam, ali ste lepo ravnali z Meno? Ali ste jo topli in ste jo nemara še celo privezovali k drevesu kot mene? Samo to mi še povejte, stric Bedanec!«

Mož je zagodel in je zamahnil z roko. »Kaj me izprašuješ, pobič!« je zagodrnjal. »Brigaj se za sebe in ne meni se za stvari, ki ti niso nič mar. Alo, kar pojdeš zdaj-le! Če ne, ti pa pomagam, da boš kar sfrčal preko soteske.«

»Dajte, o, le dajte, stric Bedanec!« je odgovoril Kekec, in v srcu mu je vstajal vedno večji gnev. Ko bi bil prost, pa bi se bil zaprašil v Bedanca, kakor se je bil zaprašil svoje dni v Prisanka. Ker tega ni mogel, je pihal, samo pihal v svojem velikem gnevu. »O, le dajte, stric Bedanec! O, le dajte!« je sodel. »Saj vem, da ste stokrat močnejši od mene in me lahko vržete preko gore... A ne bojim se vas, stric Bedanec, prav nič se vas ne bojim... Mislite, da ne vem, da ste hudo delali siroti Meni in ste jo mučili, kakor mučite zdaj mene? O, ne boste dobili Mene nič več v svoje hudobne roke. Pa če me tudi ubijete, stric Bedanec... O, še tega se mi manjka, da bi vam privedel malo siroto nazaj, da bi še bolj trpela in se jokala pri vas od jutra do večera... Kaj mislite, stric Bedanec, da sem res tak nepridiprav? Zmotili ste se, pošteno zmotili... Nikoli ne pojdem h Kosobrinu na vaše povelje. Nikoli, vam rečem! Kekec je pošten in ostane pošten do smrti. Pa me ubijte ali zadavite... Ne bojim se — naká, ne bojim se...«

Kekec je govoril in govoril, in srce se mu je razžalostilo tako, da bi bil najrajši na glas zajokal. A bilo ga je vendarle sram, in samo solze so mu pričele teči preko lica, debele, vroče solze... Bedanec ga je sunil z nogo in je zatulil na ves glas: »Pojdeš, ti rečem — takoj mi pojdeš! Poniglavce predrzni! Pokažem ti, če boš slušal Bedanca! O, pokažem ti...«

»Ne grem h Kosobrinu po Meno — za ves denar vsega sveta ne grem!« je odgovarjal Kekec trdovratno. »Saj sem vam že rekel, da ne grem ... Nisem bil nepridiprav, pa tudi nikdar ne bom. Da bi morala sirota Mena trpeti pri vas zaradi moje malopridnosti, o, stric Bedanec, tega ne doživite nikdar ... Rekel sem vam, da ne grem, ne grem ... ne grem ... Pa napravite, kar hočete! Ne bom javkal, niti enkrat ne bom zajavkal...«



Bedanec je utaknil nož v žep. Gledal je Kekca s svojimi srditimi očmi in je mahal neprestano z dolgimi rokami. Tu pa tam je cepetnil prav nemilo z nogo ob zemljo, da se je kar zasvetilo. A Kekec se ni bal. Glavo je bil naslonil zopet na prsi. Stisnil je ustna in je molčal, samo molčal. Mož pa je skočil v grmovje. Toda kmalu se je vrnil z dolgo šibo v roki. Pričel je udrihati po kecku, da je kar sikalo, in je hropel v svoji srditosti: »Ali greš? Ha, ali greš? Strem te, nepridiprav,

da ne ostane niti koščice za tabo. Rečem ti, da pojdi! Še enkrat ti rečem, in če me ne poslušáš, ti bo gorjel«

A Kekec ga ni pogledal, pa tudi odgovoril mu ni. Nepremično je stal tam ob drevesu, in le tu in tam se mu je streslo telo krčevito od silne bolečine. A Kekec ni zastokal, še manj pa zajavkal. Le ustna je stiskal in je sopel naglo, sunkoma... Bedanec je prenehal, ker je uvidel, da tudi šiba ne pomaga pri Kekcu prav nič. Zato pa je vrgel šibo stran in je zagodrnjal: »Naj bo zadosti za sedaj! A vrnem se — in do tedaj se premisliš, ti paglavec, pa me boš slušal kot jagnje. Samo do tedaj še počakaj!«

Bedanec je odšel in je izginil v goščavi. Kekec je ostal sam pod drevesom in se je oddahnil, ko je videl, da ni hudobnega moža nič več blizu njega. Dvignil je glavo in je pričel gledati okrog sebe. Solnca ni videl nikjer več. Samo na nasprotni strani soteske so se svetile bele skale v rdečem svitu, in tisti svit je padal na mračno sotesko, da je oživela in se je odela v neko čudno, škrlatno svetlobo. — »Večeri se,« je pomislil Kekec. »Skoro bo noč... Bog ve, če me tudi ponoči pusti Bedanec ob drevesu? Težko bo in hudo — strašno hudo... A Bedanca ne bom poslušal in tudi sirotne Mene ne grem krast, pa naj bo še tako strašno in hudo ponoči ob tem drevesu... Do jutri zjutraj pa bom že mrtev, in mravelj se že plazi stotisoč po mojem životu... A da bi imel vode, samo požirek vode — pa bi nemara ne bilo tako hudo, in nemara bi me tudi ne bolelo tako strašno. A vode ni — nikjer je ni...«

In Kekec je vzdihnil in je pogledal na ono stran soteske, kjer je stalo Kosobrinovo domovanje. Zagledal je tam na skali Kosobrina in malo Meno. Kosobrin mu je migal z roko in mu je klical: »Zdrži, Kekec, in ne vdaj se Bedancu! Saj te ne ubije... Samo ne boj se ga! Vse bomo napravili, da te rešimo. A ti se drži, Kekec! Drži se...«

Prav razločno ga je slišal Kekec in se je razveselil. Hotel je zavpiti; toda jezik mu je bil tako suh, da ga niti premakniti ni mogel. »Vode, o, samo malo vode!« je zajecljal, a tako tiho, da niti samega sebe ni mogel slišati.

Pa tudi mala Mena je zaklicala z one strani. Prav razločno je slišal njen glas, ki je prihajal k njemu na strmino: »Kekec, o, ubogi Kekec! Krut je Bedanec kot nihče na svetu. Saj je tudi mene mučil, o, tako hudo mučil... Pa mu ubežiš, Kekec, kakor sem mu jaz ubežala. Le meni verjemi, ubogi Kekec...«

Kekec je poslušal in je dejal sam pri sebi: »Saj ne bom poslušal Bedanca. In tudi h Kosobrinu ne pojdem, da ugrabim malo sirotico... Ne bojim se, ne bojim — še celo smrti se ne bojim... Sirota je Mena in nima nikogar na svetu. Pa da bi jo mučil in pretepal Bedanec zaradi moje malopridnosti? O, ne — nikoli ne... Le pridi, Bedanec,

in me bij s šibo, kolikor hočeš! Kekca pač ne premamiš nikdar, nikdar!«

Kosobrin in Mena sta odšla s skale. Škrlatna svetloba je izginila hipoma iz soteske, in mrak je pričel zavijati belo skalovje v svoj temni plašč. Tedaj se je prikazal pred Kekcem Bedanec. Dregnil ga je z roko v prsi in je rekel neprijazno: »No, ali si se že premislil? Ali mi še hočeš kljubovati?«

Kekec mu ni odgovoril ničesar, ampak je stresnil odločno z glavo. Bedanec se je porogljivo zasmel in ga je naglo odvezal od drevesa.



Kekec se je pretegnil, ko je bil prost trdih vezi in je globoko zasopel. A skoro je omahnil, in Bedanec ga je moral prijeti, da se ni zgrudil na tla. Napol je nesel Bedanec Kekca po strmini in skozi grmovje; do same kočje ga je privedel in vso pot ni izpregovoril besedice. Prišla sta v kočjo, in tam se je Kekec zgrudil na klop ob steni. Kar legel je na klop in je sopal, naglo sopal.

Bedanec je prižgal ob ognjišču debelo lojevko, da je bilo svetlo po prostorni kočji. Postavil je pred Kekca lonec vode in skledico rumenega močnika. Nemilo ga je zgrabil in ga je posadil za mizo.

»Tu jej in pij!« mu je velel osorno. Kekec je pričel mežikati in se ozirati po koči. Naposled je zapazil pred sabo lonec. Z drhtečimi rokami ga je zgrabil in je pil, pil z žejnimi požirki. Potem pa je omahnil in se je zleknil po trdi klopi.

A Bedanec ga ni pustil tam. Dvignil ga je in ga je ponesel tja v kot, kjer je bilo nametano suho seno. Tam ga je vrgel na seno in je odšel potem k mizi. Sedel je na klop; godrnjal je neprestano in je gledal na Kekca, ki je ležal na senu. Ogenj na širokem ognjišču in debela lojevka sta razsvetljevala širno kočo, da se je videla razločno vsaka stvar po koči. Kekec je še vedno mežikal; a vendar mu ni bilo več tako hudo, ker se je napil vode in si je pogasil strašno žejo. Bolelo ga je po vsem životu in ga je skelelo, da ni mogel niti premakniti rok in nog. Zrl je na Bedanca, ki je sedel za mizo, in sam pri sebi je premišljal, kako bi prekanil Bedanca in bi mu pobegnil še nocoj. A Kekec je bil prepričan, da je vse razmišljanje zaman in da Bedancu ne bo mogel ubežati nikdar, še najmanj pa nocoj, ko ne more niti nog premakniti. Zato pa mu je bilo hudo in je gledal na Bedanca v svoji onemogli jezici.

Bedanec se je naposled dvignil in je stopil h Kekcu. Molče mu je zavezal vrv okrog pasa, a drugi konec vrvi je privezal k pogradu, kjer je sam spal. Ugasnil je lojevko in se je zavalil na pograd. Pokril se je z dolgim plaščem in se je obrnil k zidu.

Smrtna tišina je vladala po samotni koči. Čulo se je samo praske-tanje dračja, ki je tlelo tam na ognjišču. A Kekec ni mogel zaspati. Bolelo ga je vse telo in po glavi mu je kar šumelo. A Kekca se ni polastil obup. Gledal je tja v pograd, kjer je spal Bedanec, in misli so se mu kar utrinjale po glavi. — »Dobro me je Bedanec danes nasukal,« je premišljal Kekec. »A kaj zato! Danes me je nasukal Bedanec, a jutri bom nasukal jaz Bedanca... Kaj pa, če bi poizkusil že nocoj? Jaz ne morem spati, ker me bolé vse kosti. Pa tudi vi ne boste spali, tudi vi ne, stric Bedanec! O, Kekec že poskrbi za to, da ne boste spali... He-he, predsedalo vam bo življenje skupaj s Kekcem, kakor tudi meni predsedala življenje z vami. Le čakajte, stric Bedanec!«

Z največjim naporom se je prevrgel Kekec na drugo stran ležišča, da se je skoro dotikal z glavo stene. Dlan si je prislonil k ustom, pa je pričel oponašati sovo z zateglim, zamolklim skovikanjem: »Uhu-tevjém-tevjém-uhu...«

Hipoma je napolnil kočo obupen krik. Bedanec je prasn timer z ležišča in je skočil na noge. Prestrašen je strmел k vratom in se je tresel po vsem životu. »Sova je tu, strašna sova,« je stokal v svojem obupu. »Danes me straši že v drugič... Beži, sova, lepo te prosim, beži in daj mi mir! Saj ti nočem ničesar... Ali slišiš, Kekec, kako

skovika sova? Kekec, Kekec! Saj ti se mi oglasi, da me ne bo strah in groza...«

Kekec je pritiskal pest k ustom, da bi se ne zasmel na glas. Molčal je nekaj trenutkov, potem pa je še strašneje ponovil sovino skovikanje. In res se je zdelo, da sedi na strehi samotne kočice velika sova in poje, poje svojo grozno pesem v molčečo noč: »Tevjém-tevjém-uhú...«

Bedanec je pritekkel h Kekcu in ga je zgrabil za rame. — »Vstani, Kekec!« je zasopel. »Lepo te prosim, vstani in poslušaj tudi ti sovo, da me ne bo strah! Saj ti si pobič in se ne bojiš sove, pa jo lahko preženeš, da me ne bo strašila... O, reši me, Kekec, in obljubim ti, da te jutri ne bom mučil več in ti bom samo okrog pasa privezal vrv in ti bom prinesel vode in jedi. Samo nocoj me reši; strašne sove me reši, ako moreš!«

»Hm, to je pač lahko,« je odvrnil Kekec prav mirno. »Rešim vas neprijetne sove, stric Bedanec, ker vem, da boste izpolnili svojo obljubo. Samo malo še počakajte, da se sova oglasi še enkrat. Potem pa izpregovorim z njo pametno besedo.«

Bedanec je stopil k ognjišču, ker je bilo tam svetlo in ga v svetlobi ni bilo toliko strah. Kekec se je namuznil, pa je zaskovikal še enkrat. Potem pa se je napol dvignil in je zavpil: »Ali me slišiš, sova? Utihni, utihni, ker se te boji stric Bedanec in ne more spati! Kar izgini in miruj! Ali slišiš, sova?«

Tiho je bilo vseokrog. Samo enkrat se je še čulo pritajeno skovikanje, kakor da bi bila sova že daleč, daleč. Kekec se je posmejal. Bedanec pa je še vedno stal pri ognjišču in je gledal na vrata. A ker se sova ni več oglasila, se je vrgel zopet na svoje ležišče. »Jutri ti izpolnim vse, kar sem ti obljubil zdaj-le,« je rekel in se je obrnil k zidu.

Kekec je pa molčal in se je potihoma smejal v pest.

Hrast pred padcem.

<i>Kot zamaknjen v čarne grede</i>	<i>Koprne je stegnil roko —</i>
<i>sladke, blažene besede</i>	<i>vrh svoj silni — in globoko</i>
<i>v sanjah hrast je zajecjal</i>	<i>kot očaran hrast je vzdihnil,</i>
<i>in se burno nasmejal...</i>	<i>kot prevaran spet utihnil...</i>

*Proč je, proč je sladek sen!
Stari hrast je žalosten.
V rosi plaka ves potrt —
sluti starec, sluti smrt...*

Miroslav Kunčič.

DR. FR. ZBAŠNIK:

Strah.

(Dalje.)



ako pa to, da prihajaš tako pozno?» se je začudila prijazna ženica, ko je videla bratovega sina stopiti v sobo. »Zakaj te pa niso prej poslali z doma? Saj ne boš mogel nič tukaj ostati, ker se solnce nagiba že k zatonu!«

Jožek je izročil culico in tudi pozdrave je sporočil, kakor mu je bila velela mati, o tem pa, zakaj se je tako zakasnil, je previdno molčal. Z nobeno besedo ni omenil ne čmrljevega gnezda ne mravljišča in ne veverice.

Strina je odrezala kos kruha, ga namazala s presnim maslom in mu ga ponudila. Jožek, ki je bil postal zaradi dolgega romanja že pošteno lačen, se je lotil z veliko slastjo dobrega prigrizka. Čakal pa je, da še kaj pride. In ni se motil. Strina je stopila v vežo, odprla tam omaro, pa se kmalu zopet vrnila s polnim krožnikom v roki. V en žep mu je nasula lešnikov, v druge žepe pa mu je natrpala hrušk in jabolk, rekoč: »Če bi bil prej prišel, bi si bil sam lahko kaj na vrtu nabral, tako pa ni mogoče!«

Jožek se je na tihem jezil na čmrlje, na mravljišče in na veverico, ki se jim je dal zavesti, pa tudi sam nase je bil nevoljen, da je zamudil tako lepo priložnost. Bil je prepričan, da je ležalo na vrtu pod drevjem vse polno hrušk, in sicer celo medenih vmes. Ej, kako bi se jih bil lahko najedel, zdaj pa je moral biti zadovoljen s temi, kar mu jih je strina potisnila v žep. Premišljal je, ali ne bi strini predlagal, da bi šel vendarle za hip pogledat na vrt, toda preden se je ojunal, da bi izrekel svojo misel, mu je velela ona: »Fante, zdaj se pa kar odpravi! Če boš urno hodil, prideš še lahko za dne domov. V gozdu te ne sme noč prehiteti! Drugikrat pa pridi prej! Materi povej, da jo zahvaljujem za poslano volno in da se že zglasim kmalu pri njej, da se natanko domeniva. Pa nikjer se ne ustavljal, da veš!«

Jožek se je lepo poslovil in odšel. Ali strinin opomin je zdaj baš tako malo zalegel kot prej materin. »Nikjer se ne ustavljal!« Ko pa se človeku noga ustavi, da sam ne ve kdaj!

Od dolnjega dela vasi je prihajal vesel krik. Jožek je prisluhnil. »Otroci!« pomisli. Igrajo se. Bog ve, kako se igrajo. Ali se igrajo kako tako igro kakor on s svojimi tovariši, ali pa kako novo igro, ki je on še ne pozna. Tu bi se dalo nemara kaj naučiti. Silno ga je zamikalo. Nekoliko minut sem ali tja! In jo je zavil proti oni strani, od koder je prihajal otroški krik. Igra ni nudila nič novega. Otroci, dečki in deklice, so se lovili. Tako se je Jožek že stokrat igral. Oh, kolikokrat se je on že lovil! Vendar pa ga je igra zanimala toliko, ker so

jo igrali drugi, ne on in njegovi vsakdanji tovariši. »To so nemara drugi ptiči, nego smo mi!« si je mislil in pazno je gledal zdaj za tem, zdaj za onim, ko se je izogibal in poskušal priti na svoj cilj, najrajši pa se je pridružil onemu, ki je lovil in se trudil, da bi to nalogo zyrnil na drugega. »Zdaj, zdaj, zdaj ga bo imel!« je vzklikal sam pri sebi ter iztegoval roke in se krivil sem in tja, kakor bi bil on tisti, ki je lovil. V duhu je bil tako pri igri, da je na vse, prav na vse pozabil, da, celo na hruške in jabolka, ki mu jih je bila strina po žepih natrpala. Zdramil ga je šele glas večernega zvona, ki je svečano prihajal preko gozda od župne cerkve sem ...

»Ave Marija!« se je zavedel Jožek in zdrznil se je. »Kadar zvoni Ave Marijo, je navadno tako temno, da letajo že netopirji po zraku,« je premišljal in neprijetno mu je bilo ob tej misli. Netopirjev se je namreč Jožek bal, ker je nekoč čul, da se radi zapletejo človeku v lase in da se jih potem ni mogoče izlepa iznebiti. Res da ni še nikoli doživel, da bi se bilo komu kaj takega pripetilo, a bal se je vendar, ker je imel precej kuštravo glavico in bi bilo res težko spraviti kakega netopirja s tistimi velikimi kremplji iz njegovih gostih las. Nehote si je potisnil klobuk bolj na čelo. Jožek je pa zdaj tudi vedel, da se je predolgo zazabil ali zazijal, kakor se je bila izrazila mati ob slovesu, in spustil se je v tek proti gozdičku. V gozdu pa je bilo že vse bolj temotno nego zunaj njega. In komaj da je bil stopil v goščavo, že ga je čakalo nekaj neprijetnega. Ko je prišel pod prve smreke, se je dvignil nenadoma velikanski vrišč nad njegovo glavo, da mu je kar sapo zaprlo. Jata vran, ki si je iskala najbrž primerne prenočišča, je z velikim hrupom odletela s smreke, na kateri je doslej čepela, potem pa se je zopet kriče vračala. Jožek se vran ni baš bal. Že marsikatero je s kamenom nagnal tam kje na polju. Toda toliko vran skupaj in v temnem gozdu — to ga je pa le navdajalo z nekim neprijetnim občutkom. Kdo ve, če to ne pomeni kaj slabega? In ali ni bilo, kakor bi bile vrane prav nanj doli kričale? Ej, ni bilo prav, da ni poslušal matere in da se je tako dolgo zamudil!

Stezo, ki je držala skozi gozd, je bilo še dobro videti, ker je bila precej kamenita, vse drugo v gozdu pa je bilo zaradi teme tako zabrisano, da so se dali posamezni predmeti le težko razločevati. Jožku so vstajale vse mogoče prikazni pred očmi. Hitel je po stezi, kar se je dalo, in samo eno željo je imel, da bi bil že skoro onkraj gozda. Vrane, ki se je bal, da ga bodo spremljale in še dalje kričale nanj, so ostale zadi. Oddahnil si je sedaj nekoliko, pa ne za dolgo. Komaj se je namreč polegel vranji krik, se je začela oglašati sova, in to je bilo še vse bolj dolgočasno in nemara tudi bolj pomenljivo. Jožku je zastajala kri. »To pomeni, da nekdo umrje!« se je spomnil. Sicer se je njegov oče večkrat norčeval, ako je kdo trdil, kadar se je sova glasila, da nekdo umrje. »Seveda umrje!« je rekel. »Mi vsi še umr-

jemo, toda to se vpraša, kdaj? Prav gotovo pa ne umrje nobeden izmed nas zaradi tega, ker je čul sovo skovikati!« Tudi se je Jožek spominjal, da je sova že na strehi njih hiše sedela in je ondi kričala, vendar ni nihče umrl. A vzlic temu ga je bilo zdaj strah. »Kdo ve, ali časih vendarle ne pomeni česa!« je podvomil in bolj in bolj se mu je vsiljevalo prepričanje, da nocoj sovino stokanje in zdihovanje ni brez pomena. »Nekdo umrje!« ta misel se mu je vedno in vedno vračala. In kdo drugi naj umrje nego on sam, komu drugemu naj bi sova nesrečo prorokovala, ako ne njemu, ki jo je morda edini slišal. »Oh, Bog ve, kaka smrt me čaka!« je zdihoval. »V gozdu so kače in divje zveri. Kaj, če bi prišla lisica?« Toda lisice — ne, lisice se pa Jožek res ni ball! Lisica zavije petelinu vrat, ugonobi tudi mladega zajca, on pa ni bil petelin niti ne zajec, dasi njegov pogum v tem trenutku ni bil dosti večji nego zajčji. Oh, kaj lisica! Toda medved, medved! »Ampak tudi medved ne!« se je tolažil Jožek. Medved ima zdaj po gozdih dosti drobnic, ki si jih natrese in jih potem poje. Še bolj pa mu diši koruza! In koruze je bilo v tem času dosti na polju. Medved ne, toda volk, volk! Ta pa ne prizanese tudi človeku ne. Sicer se doslej še ni čulo, da bi bili volkovi na tej strani. Volkove so sledili doslej samo v Veliki gori, pa še tam malokdaj. Toda zakaj bi se ne zatekel enkrat volk tudi semkaj? Ako nesreča hoče, se pojavi lahko tudi ris, tiger ali celo lev iz Afrike! Vse, vse je mogoče, ako je komu taka smrt določena.

»Uhuhu!« je zatulil Jožek na glas v svoji grozoti.

»Uhuhu!« mu je odgovarjala sova, kakor bi se mu rogala. — »Nikoli, nikoli več!« je stokal Jožek, ne da bi bil izrekel, česa ne bo nikoli več, in proseče je upiral oči proti nebu, s katerega so mu tako nagajivo mežikale zlate zvezdice.

(Konec prihodnjič.)

Pomlad v neodrešeni domovini.

*Okna umiva
zarje škrlat:
»Kje pa so ptički?«
Prazen je grad ...*

*Aj, so že prišli
ptički nazaj
v domek preljubi,
v žametni gaj.*

*Okna odpira
solnček ves zlat,
smeje se, kuka
skozi pomlad.*

*Pesemce tožnim
bratom pojo,
v srčeca radost,
upe lijó ...*

Albin Čebular.

Dr. J. L.:

Pesnik Stritar v Rogaški Slatini.



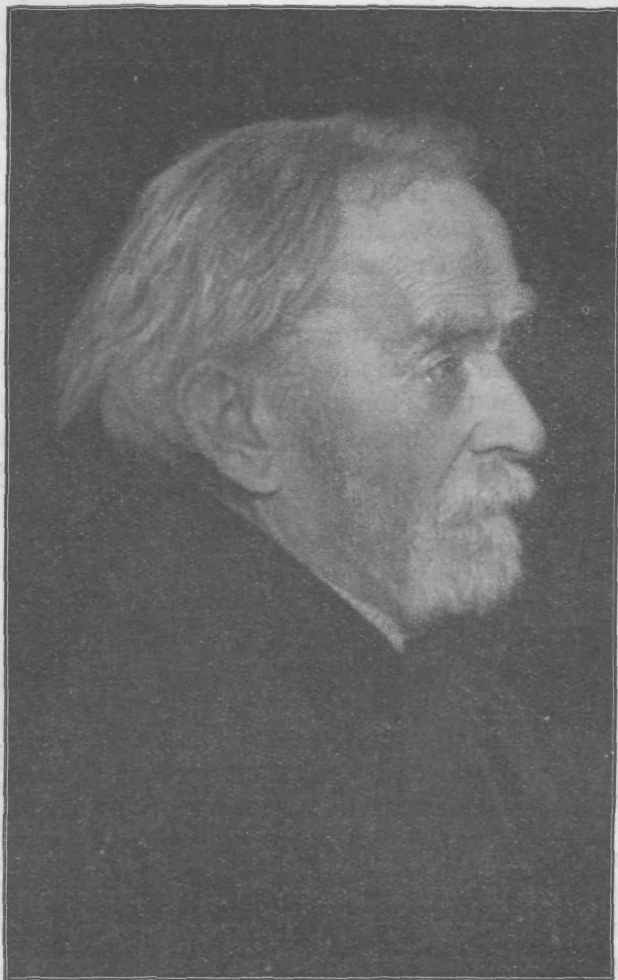
li veste vsi, kje je Rogaška Slatina? Nekje na bivšem Štajerskem. Toda kje? Le pogledjte na zemljevid! V Ljubljani n. pr. sedemo v vlak in se peljemo proti Zidanemu mostu, od tam zavije vlak navzgor ob Savinji in takoj prva postaja so Rimske Toplice, ki nam že z imenom povedo, da so tu že stari Rimljani imeli svoje »Toplice«. Druga postaja je Laško, kjer je tudi zdravilišče, in tretja postaja je Celje, odkoder bi se lahko odpeljali z avtomobilom v Dobrno, kjer imamo zopet državno zdravilišče, ker so tam topli vreli. Tako vidimo, da so po vseh teh krajih zakopani v zemlji čudotvorni zakladi, ki prihajajo na dan kot topli vreli ali pa mineralne vode, ki imajo v sebi zdravilno moč. Od Celja se peljemo mimo Štor in Št. Jurja ob južni železnici do Grobelnega in tu izstopimo. Naš vlak odpiha proti severu — mi pa presedemo v lokalni vlak, ki vozi v Rogaško Slatino. Že na kolodvoru vidimo razne reklamne table in napise, ki kažejo potnikom in tujcem hotele in načrte našega zdravilišča.

Promet na tej postaji je živahen posebno poleti, ko prihajajo in odhajajo vsak dan novi gostje. Naš vlak ni posebno velik, ker vozi samo do Rogatca in nazaj; navadno ima pet do šest vagonov, pa tudi proga ni tako dobro grajena kakor drugod, ampak gre časih precej navzgor in navzdol, kakor to zahteva valovita pokrajina, skozi katero se vozimo. To progo so namreč zgradili prav zaradi Rogaške Slatine in ni bila namenjena za brzovlake, zato škripljejo kolesa in zavore, kadar je proga malo bolj napeta. Toda to ne moti naše dobre volje, saj vemo, da bomo kmalu na mestu. Zato pa rajši gledamo po gričih na obeh straneh doline in opazujemo lepo polje, preproste vasi, stare cerkvice in vinske gorice, ki se kažejo iz daljave. Edina večja postaja je Šmarje pri Jelšah, kjer vidimo grič staro Kalvarijo, druge postaje so večinoma majhne in se le malo ustavljamo na njih. Tako se v eni uri pripeljemo na Slatino. Že pri vhodu zagledamo iz vlaka visoke hotele in lepe palače, ki se dvigajo v ozki dolini pod košatimi gozdovi.

Vlak obstoji in izstopimo. Na postaji je poleti vedno mnogo gostov in pri vhodu čakajo zdraviliški uslužbenci, ki poskrbe za prtljago gostov; zakaj Rogaška Slatina je državno zdravilišče, tako da so vsi hoteli državna last, ki jo upravlja ravnateljstvo; zato je za goste vsestransko poskrbljeno.

Odidemo torej s kolodvora po beli cesti in pridemo v velik park, v katerem stoji glavno kopališče; kopališče je bilo sezidano pred vojno in je popolnoma moderno urejeno, tako da so v njem vse vrste kopeli, ki omogočajo zdravljenje raznih živčnih in drugih

bolezni. Ko pridemo skozi park, zagledamo pred seboj tako zvano glavno promenado: dolg kostanjev drevored se dviga ob cesti; po senci na klopeh sede gostje, v paviljonu igra godba, sredi obširnega

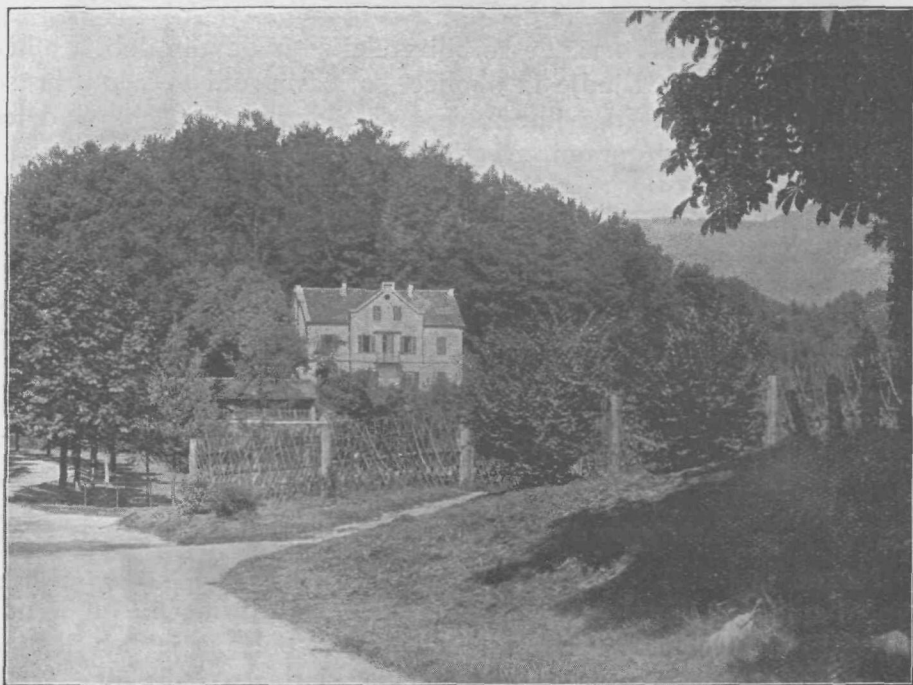


Jos. Strossmayer

Zadnja podoba in zadnji podpis.

parka šumi vodomet in ob kraju stoje velike zgradbe — državni hoteli, ki nosijo imena raznih velikih mož, ki so hodili sem na letovišče. Tako se imenuje n. pr. prvi hotel »Strossmayerjev dom«, ker je ta veliki jugoslovenski vladika 27 let zahajal kot gost na Slatino.

Drugi hotel se imenuje »Styria« že iz starih časov in poleg njega se dviga veliki Zdraviliški dom s krasno dvorano in krasnim pročeljem. Ob času poletne sezone so vsi ti hoteli polni gostov, ki prihajajo sem iz vseh delov naše države in tudi iz drugih držav. Na drugi strani ob drevoredu stoji Ljubljanski dom, sredi promenade stoji ravnateljstvo in za njim Zagrebški dvor. Ako se pospne s promenade po stopnicah navzgor, pridemo na malo višavo, kjer stoji Aleksandrov dom, ki je po svoji legi in zunanosti krasna stavba: tu je stanoval naš kralj Aleksander že davno pred vojno, ko je bil še »srbski princ«. Takrat je bila Rogaška Slatina še nemško letovišče,



Stritarjev dom v Rogaški Slatini.

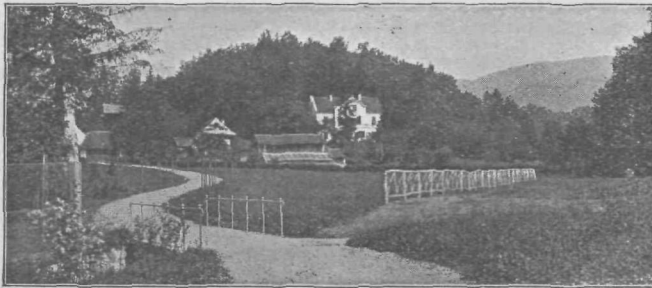
prihajali so sem nemški in madžarski gostje, grofi in baroni, a jugoslovenski gostje so morali na lastni zemlji govoriti v tujem jeziku. Sedaj je vse drugače: povsod slišimo jugoslovenski govor, zakaj večina gostov je iz Hrvatske, Slavonije, Banata, Srbije...

Ako gremo od ravnateljstva nekoliko korakov naprej, pridemo do treh glavnih vrelec: Tempel, Donat in Styria... Okolo in okolo Rogaške Slatine je še mnogo takih vrelec: v njih je mineralna voda; vsak vrelc ima drugačen okus; to je odvisno od kemičnih prvin, ki se nahajajo v vodi. Stopimo k vrelcu, kjer stoji mnogo gostov, in prosimo gospodično, da nam da kozarec vode. Rada nam postreže,

zakaj pa ne, saj je vode dosti: kipi iz zemlje po posebnih ceveh, in če je ne porabimo, teče po jarku naprej. Takoj poleg vrecev je dolgo poslopje, kjer polnijo z vodo steklenice in jih po cele vagone pošiljajo po svetu. Vagoni pridejo prav do polnilnice, kjer vidimo celo vrsto pripravljenih zabojev z napolnjenimi steklenicami. Nehote se vprašujemo: kdaj je vse to nastalo?

Pojdite z menoj še nekoliko korakov naprej! Pred nami se dviga griček; v podnožju je star kip sv. Janeza Nepomuka in nekaj klopi; odtod drži bela pot navzgor. Sredi poti se dviga kip grofa Attemsa, ki je bil štajerski deželni glavvar in je mnogo storil za Rogaško Slatino. Še malo više se dviga sredi griča cerkvica sv. Ane — še nekaj korakov, pa smo na vrhu.

To je zgodovinski grič. Tu so bili vreclci že iz davnih dob, a nihče se ni zanje zanimal. Ljudje iz okolice so časih pili to vodo in so spoznali, da ima tudi zdravilno moč; toda Slatina je bila takrat daleč od sveta med našimi gorami, svet je ni poznal.



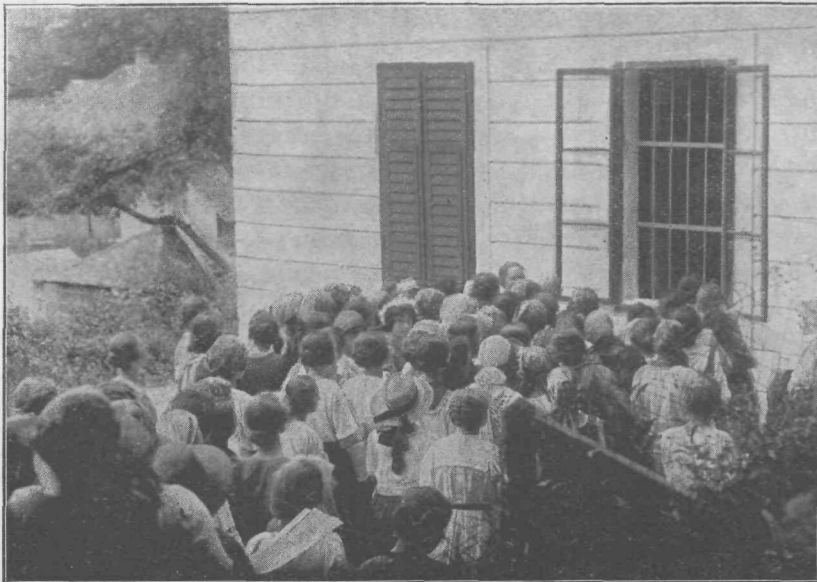
Stritarjev dom z okolico v Rogaški Slatini.

Nekoč je prišel v te kraje grof Zrinski na lov. Njegov pes je zavohal studenec in ga obletaval; gonjači so grofu prinesli čudne vode in grof, ki je bolehal že dalje časa na želodčni bolezni, je začutil njen blagodejni vpliv: tako je postala znana slatinska zdravilna voda. Pozneje so zanjo zvedeli na Dunaju, in dunajski lekarnarji so jo prodajali kot zdravilo. V spomin na to so postavili oni kip sv. Janeza Nepomuka. Ob času Napoleonovih vojn je prebival tu avstrijski nadvojvoda Ivan. In tako so na Slatino začeli zahajati gostje. Prvotno so ogradili samo en vrec in gostje so prebivali v gostilnicah; pozneje so začeli zidati hotele, ki jih vidimo še dandanes. Mnogo zaslug si je pridobil grof Attems, ki je kot štajerski deželni glavvar hotel ustvariti tu veliko zdravilišče. Na Slatino so začeli prihajati gostje iz daljnih krajev. Ko je stekla južna železnica, so se vozili tja iz Poljčan čez Boč, to je visok greben, ki ga vidimo severno od Slatine. Izpod Boča baje prihajajo vsi ti mineralni vreclci. Posebno se je Slatina povzdignila koncem preteklega stoletja, ko so zgradili železnico z Grobelnega in so sezidali nove hotele. Slatina je postala svetovno znano letovišče ...

To je bilo sicer dobro za Slatino, a slabo za nas, ker je postala Slatina popolnoma nemška. Prišla je svetovna vojna, prevrat, Jugoslavija in — tudi Slatina je postala jugoslovenska.



Učiteljšnice iz Maribora pred Stritarjevim domom.



Šolska mladina pred Stritarjevim domom.

Toda mi smo skoraj pozabili, da smo prišli pravzaprav obiskat pesnika Stritarja. Pojdimo torej k njemu!

Slatina leži v ozki dolini, ki jo zapira od vzhoda zelena Janina. Če stopite z menoj po belih cestah skozi gozd, smo v pol ure na vrhu in se nam nudi krasen razgled na Slatino in okolico. Tam na severu vidimo osamljeno goro sv. Donata s čudno visečim vrhom: pravijo, da je bilo časih na vrhu svetišče solnčnega boga. Nekoč pa se je vrh odvalil, in od takrat ima gora današnjo obliko. Res vidimo spodaj odvaljeni vrh, na goro pa hodijo turisti, ki imajo tu obširen razgled na Hrvatsko Zagorje in po Ptujskem polju daleč tja za Dravo po Slovenskih goricah.

Okolo Slatine pa je še več gričev z razgledi in okolo in okolo nam nudijo gozdi krasne izprehode.

Pojdimo torej mimo vrtnarije, ki leži na koncu Slatine, po ozki dolini naprej in pred seboj zagledamo lepo belo vilo pod zelenim vrhom. To vilo so imenovali Jankomir, sedaj pa jo imenujejo »Stritarjev dom«. Vrh nad njo se imenuje Slavija. Ozke stezice nas vodijo med košatim drevjem do vrha, kjer je sredi gozda mala ravnica, primerna za večje skupne izlete. Tu v podnožju Slavije se je nastanil naš pesnik na stara leta, da si odpočije od truda in boja in mirno zatisne svoje oči.

(Konec s petimi podobami prihodnjič.)

Srčni možiček.

Mama, jaz pa vem, kakó je
narejeno srce moje,
da mi tolče, poskakuje
kot kovač, ki žreblje kuje.
Notri v prsih zlat možiček
žoga se in zlat klopčiček
brca, suje, da od ene
pa do druge skače stene.
Ko se mož bo ta utrudil,
bom zaspal, nič več se zbudil,
v jamico me boste dali
in mi s cvetjem grob nastlali ...
»Ti si šemca, pa še kakšna,

Le kako možiček more
v tvoje notranje prostore?
Tudi mora jesti, piti,
ali kje vse to dobiti?«
Mamica, ti si velika,
oj velika — pika, pika,
ako misliš, da možiček
ne dobiva v svoj kotiček,
česar treba mu za hrano!
Mar ne vidiš: neprestano
kaj zalagam, vlivam v usta,
da možiček pije, hrusta ...
da ti pride misel takšna!

Fr. Rojec.



Slatina leži v ozki dolini, ki jo zapira od vzhoda zelena Janina. Če stopite z menoj po belih cestah skozi gozd, smo v pol ure na vrhu in se nam nudi krasen razgled na Slatino in okolico. Tam na severu vidimo osamljeno goro sv. Donata s čudno visečim vrhom: pravijo, da je bilo časih na vrhu svetišče solnčnega boga. Nekoč pa se je vrh odvalil, in od takrat ima gora današnjo obliko. Res vidimo spodaj odvaljeni vrh, na goro pa hodijo turisti, ki imajo tu obširen razgled na Hrvatsko Zagorje in po Ptujskem polju daleč tja za Dravo po Slovenskih goricah.

Okolo Slatine pa je še več gričev z razgledi in okolo in okolo nam nudijo gozdi krasne izprehode.

Pojdimo torej mimo vrtnarije, ki leži na koncu Slatine, po ozki dolini naprej in pred seboj zagledamo lepo belo vilo pod zelenim vrhom. To vilo so imenovali Jankomir, sedaj pa jo imenujejo »Stritarjev dom«. Vrh nad njo se imenuje Slavija. Ozke stezice nas vodijo med košatim drevjem do vrha, kjer je sredi gozda mala ravnica, primerna za večje skupne izlete. Tu v podnožju Slavije se je nastanil naš pesnik na stara leta, da si odpočije od truda in boja in mirno zatisne svoje oči.

(Konec s petimi podobami prihodnjič.)

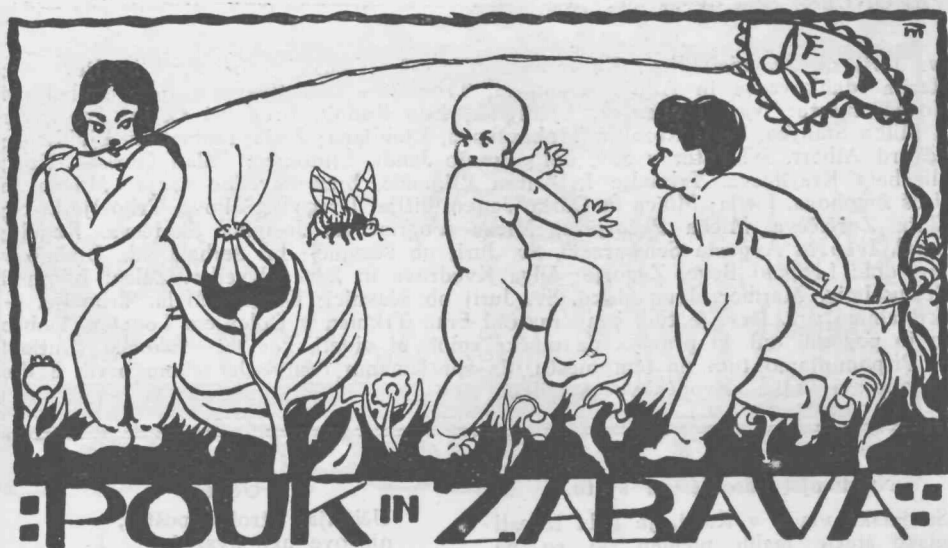
Srčni možiček.

Mama, jaz pa vem, kakó je
narejeno srce moje,
da mi tolče, poskakuje
kot kovač, ki žreblje kuje.
Notri v prsih zlat možiček
žoga se in zlat klopčiček
brca, suje, da od ene
pa do druge skače stene.
Ko se mož bo ta utrudil,
bom zaspal, nič več se zbudil,
v jamico me boste dali
in mi s cvetjem grob nastlali ...
»Ti si šemca, pa še kakšna,

Le kako možiček more
v tvoje notranje prostore?
Tudi mora jesti, piti,
ali kje vse to dobiti?«
Mamica, ti si velika,
oj velika — pika, pika,
ako misliš, da možiček
ne dobiva v svoj kotiček,
česar treba mu za hrano!
Mar ne vidiš: neprestano
kaj zalagam, vlivam v usta,
da možiček pije, hrusta ...
da ti pride misel takšna!

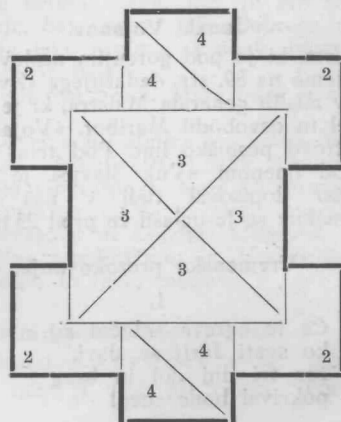
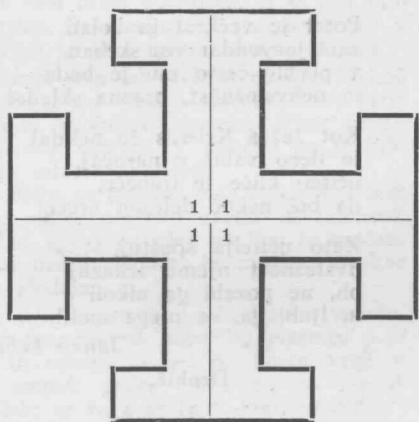
Fr. Rojec.





Geometrična naloga.

Priobčil *Fr. Zagorc.*



Preriši oba lika, izreži posamezne dele in sestavi iz vseh delov kvadrat!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev šaljivega vprašanja v 3. številki.

Deček je štev. 1, in sicer je to Kuharjev Jelko iz Trbovelj II; štev. 2 je Ivankica Ocepkova, štev. 3 Nušica Vodušková, štev. 4 Mirica Kramarjeva, vse tri učenke v Trbovljah II in s Kuharjevim Jelkom vred pridne naročnice »Zvončaka«.

Vprašanju so prav odgovorili: Gvidon Rozin, Trbovlje; Anica Zdolškova, Sv. Jurij ob j. ž.; Tonče in Janko Govejšek, Črna na Koroškem; Janko Salamon, Hrastnik; Berta in Oskarček Fritzeva, Trbovlje-Vode; Matilda Marovtova in Alojzija Medvedova, Braslovče; Fr. Šelih, Leopold Sinkovič, Edo Operčaljš, Alojzija Boginova, Angela Kukovičeva, Antonija Gilčvertova, Ivan Iskrač, Fric Planinc, Špitalič, p. Konjice; Lojzka Hribarjeva, Karlovica pri Vel. Laščah; Franja Mirova in Lea Kreftova,

Sv. Jurij ob Ščavnici; Ema Keleminova, Ormož; Tomaž Potočnik, Trbovlje-Vode; Marija Mahkovičeva in Aduša Režunova, Trbovlje I; Martina Zorkova, Šmihel pri Novem mestu; Ivan Trobevšek, Ljubljana; Edo Rudolf, Breg pri Celju; Ivo Likar in Milko Stanjko, Ptuj; Rozalija Trobevškova, Ljubljana; Josip Trobevšek, Ljubljana; Edvard Albert, Sv. Peter v Sav. dol.; Franjo Jandl, Ljutomer; Milan Gorišek, Ptuj; Elizabeta Krajšičeva, Trbovlje I; Anton Primožič, brez navedbe kraja; Milena in Uroš Žigonova, Litija; Milica in Darko Jenko, Litija; Draga Ročakova, Trbovlje-Loke; Zlata Zorčičeva, Micka Požarjeva, Micka Vogrinčeva, Josipina Skofčeva, Kapele; Karel, Ivan in Avgusta Schwarzevi, Sv. Jurij ob Ščavnici; Fr. Šerbela ml., Ljubno v Sav. dol.; Leopold Bevc, Zagorje; Olga Kvedrova in Žarko Kveder, Žalec; Edmund Gerluschnig, Maribor; Ivan Sinko, Sv. Jurij ob Ščavnici; Dragica Mala, Trbovlje. — Skrivalnico v 2. številki je tudi prav razrešil Fran Trkman v Dolenjem Logatcu. Dobro so jo pogodili oni, ki pravijo, da mačke sploh ni videti, ker je — skočila v utico! — Pripominjamo tudi na tem mestu, da sprejemamo rešitve le tekom prvih 8 dni po odpravi vsake »Zvončkove« številke!

Najmanjši narodič na svetu.

Sovjetska vlada v Rusiji je dala izvesti ljudsko štetje malih plemen, ki so na skrajnem severu evropske Rusije in v Sibiriji. Pri tem se je pokazalo, da šteje neko pleme, ki prebiva v dolini reke Usure, takozvani Solonci, samo petnajst duš. V vsem je v severni Rusiji 85 narodičev, od katerih šteje največji 8846 duš; to so Tunguzi.

Junak Vojanov.

Pesem, ki jo pod gorenjim naslovom pričobčujemo na 89. str. današnjega »Zvončka«, ima v mislih generala Maistra, ki je l. 1918. zavzel in osvobodil Maribor. »Vojanov« je Maistrovo pesniško ime. Pod tem imenom in pod imenom »Vuk Slavič« je general Maister dopisoval tudi v naš list. V »Zvončku« se je oglasil že pred 25 timi leti.

Vremenska prerokovanja.

1.

Če te ogreva solnčni sij,
ko sveti Jurij se slavi,
čez tri dni dol in breg
pokrival bode sneg!

2.

Če svetega Meharda dan
napoči zor nam mil, krasan,
ves mesec vreme bo nam milo,
seno lepó se bo sušilo.

3.

Če se zvečer žari nebo,
obeta vreme nam lepó,
če zjutraj pa nebo se rdí,
gotovo dež več daleč ni.

Janko Leban.

Učitelj.

Učitelja, otrok, spoštuj,
njegove uke uvažuj,
nikdar nikjer ne delaj tega,
kar veš, da žali ga in bega!

Učitelj sreča je zaté,
bistri ti um, blaži srcé,
on šele te v človeka lika,
da dómu boš korist in dika!

Potrt je večkrat in bolan,
zaté je vendar ves skrban,
v plačilo često mu je beda
in nehvaležnost, prazna skleda!

Kot Jezus Kristus že nekdanj
je deco vabil v naročaj,
učitelj kliče te ljubeče,
da boš nekoč deležen sreče!

Zato učitelja spoštuj,
hvaležnost njemu izkazuj,
oh, ne pozabi ga nikoli
in ljubi ga, za njega molí! —

Janko Leban.

Drobiž.

1.

Ne plakaj, mrtveci naj spijo,
solzé jih vse ne prebudijol!

2.

O, čuvaj luč si svete vere,
ki dar je božji brez primere,
ti v žalosti je tolažilo,
ob zadnji uri up, bodrilo!

3.

Zaupaj vedno le v Boga,
ki ti gotovo srečo da!

Janko Leban.

KOTIČEK · GOSPODA DOROPOLJSKEGA

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Po dolgem času Vam zopet enkrat pišem. Bil sem na počitnicah v Čatežu ob Savi. To je jako lepa vas ob Krki, oziroma Savi. Krka teče ravno pri Čatežu v Savo. Ob Krki je tudi malo kopališče, ki je last mojega strica. Premnogokrat sem se kopal v Krki. Tam je jako mirna, skoraj stoječa.

S stricem sem šel večkrat na lov. Nekoč sem splezal na visoko smreko, moj stric je izsledil skobčevo gnezdo. Stare je že prejšnji dan ustrelil. V gnezdu pa je bilo še troje mladih skobcev.

Jako hitro so potekle počitnice. Med tem sem se zopet pošteno zredil in odebelil. Prej bled, sedaj pa rdeč po licu in močan. Ko sem prišel domov, je moja mati kar debelo gledala.

Zdaj sem zopet doma in hodim v šolo. Končati bom moral, sicer bo pisemce pre-dolgo, in upam, da ga ne boste vrgli v košek, ampak preko njega ter naravnost v kotiček, in tega se bom jako veselil.

Zbogom!

Pozdravlja Vas

Vojteh J a g e r,
učenec v Mariboru.

Odgovor:

Ljubi Vojteh!

Jaz sam nisem lovec, a lovci pripovedujejo, da je lov lepa in zdrava — pa tudi draga — zabava. Naj bo torej lov kakršnakoli zabava, eno moramo zahtevati od lovca, to namreč, da ne muči nobene živali, tudi škodljive ne, ampak da ravna z vsako, če se smem tako izraziti, človeško in plemenito. Lovcu bodi že to v uteho njegovi lovski strasti, da mu žival žrtvuje svoje življenje, torej najvišjo lastnino, ki jo ima žival in človek.

*

Velecenjeni gosp. Doropoljski!

Danes se prvič oglašam s temi vrsticami. Ko sem zadnjič čitala »Zvonček«, sem spoznala, da ste velik prijatelj mladine. Namenila sem se tudi jaz, da Vam pišem. V šoli se učimo vsega, kar je potrebno za življenje. Saj imamo jako dobrega učitelja, ki se jako zanima za pouk. Imenuje se g. Ljudevit Belšak.

Imam tudi dva brata. Stara bom že skoraj 13 let.

Moje največje prijateljce so: Ivana Munda, Marija Erhaticeva, Lizika Ambroževa, Cecilija Gotvanjeva, Kata Cimermanova, Ana Šoštaričeva, Marija Skuhalova, Tezija Horvatova in Lojzika Sovinova.

Srčno Vas pozdravljam in Vas prosim, da bi sprejeli to malo pisemce v svoj kotiček.

Z odličnim spoštovanjem vdana

Marija Karnekerjeva,

učenka 6. razr. II. odd. pri Veliki Nedelji.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Največ je vredno Tvoje priznanje, da se v šoli učite tega, kar je potrebno za življenje. Pravijo, da je življenje borba. In kdor se dovolj ne pripravi in ne usposobi za to borbo, ta omaga, in življenje zavihra preko njega svojo pot naprej. Zato je popolnoma pravilna trditev, ki pravi, da se ne učimo za šolo, ampak za življenje. Blagor vsej tisti šolski mladini, ki to spoznava in se po tem ravna!

*

Čestiti g. Doropoljski!

Letos sem prvič naročnica »Zvončka«. Jako me zanima vse, kar je tu napisanega. Z velikim veseljem in zanimanjem čitam čestokrat vrstici na ovitku:

Domovina, vedno mislim nate
in na neosvobodjene brate!
Te vrstice so mi dale povod, da Vam
tudi jaz pišem borno pesemco v podobnem
zmislu. Če se Vam ne zdi preborna, jo pri-
občite v svojem kottičku!

Primorci.

Trpin nesrečni biva mi nekje,
to brat je naš, gorje mu je, gorje!
Uklenil v jarem tujec ga gospod,
zaničevan in mučen je naš rod.

Primorci so nesrečni bratje nam,
sedaj življenje je nezgodno vam.
Duh venomer moj misli le na vas,
želi, da skoro pride vam rešenja čas.

Oh, priđi, priđi, doba zaželeno,
ko bo vsa domovina nam osvobodjena,
ko spev pozdravi naš glavan
združitve naše zlati dan!

Vljudno Vas pozdravlja

Olga Krežetova,

učenka 8. razr. osnovne šole Trbovlje I.

Odgovor:

Ljuba Olga!

Lepo se mi zdi, da Ti je »Zvončkov«
poz v na platnicah zbudil tako gorečo željo
po osvobodjenju naših neodrešenih bratov in
po združitvi z njimi. Vidim, da pazno pre-
biraš »Zvonček«, in uverjen sem, da je še
mного, mnogo tebi enakih, ki isto mislijo
in čutijo in si istega želé.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Na rojstni dan našega kralja smo igrali
lepo igro. Bili so kralj pa kraljica, palčki in
Zorka. Grozan je prišel s svojo vojsko nad
palčke. Pomagale so jim vile. Darin je pri-
skakal v sobo s prstanom, ki ga je Zorki
vzel s prsta. Deklice so zapele vesele pe-
semce. Mali Ignac iz 1. razreda je povedal
»Po zmagi«, potem se je pa tako ustrašil,
da je jokal. Ljubi gospod Doropoljski, pro-
sim Vas, da bi to pismo v »Zvončku« na-
tisnili, da bo še druga deca čitala o naši
igri.

Pozdravlja Vas

Kata Markojeva,

učenka II. razreda, Srednja Bistrica v Prek-
murju.

Odgovor:

Ljuba Kata!

Kakšen možakar pa je ta srednjobistriški
Ignac, da se tako brž ustraši in jokal! Ne-
mara nosi s seboj polno čutaro solz, na-

mesto da bi imel vedno pripravljen meh,
ki je do vrha napolnjen s smehom! Takšne-
ga dečka je treba naučiti junaštva. In veš,
kdaj se to zgodi? Takrat, ko bo v resnici
vojščak naše domovine, katere krasni in
ponosni del je tudi naše divno in slavno
Prekmurje!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Namenil sem se, da vam enkrat pišem.
Hodim v I. b razred kr. realne gimnazije v
Ljubljani. V šoli napredujem precej dobro.
Risanje mi je najljubši predmet. Tudi
pesmi sem začel zlagati. Zato Vam danes
pošiljam eno, ki se mi zdi najboljša:

Lisica.

Pri nas lisica davi
ukradla je kokoš.
Ti tat tatinski rvaji,
ne boš je več, ne boš!

Če kdaj se še prikažeš mi,
pa Sultan naš te napodi.
Le poizkusi priti k nam,
brž po kozuhu ti jih dam!

Ako Vam je ljubo, Vam še večkrat
pošljem kako pesem. Prosim, da bi natis-
nili moje pismo s pesemco in sliko v
»Zvončku«.

Presrečno Vas pozdravlja Vaš vdani

Vladko Jordan.



Odgovor:

Ljubi Vladko!

No, ali se je lisica še kdaj oglasila?
Mislim, da se je ustrašila tvoje groznje in
rajša rokovnjači kod drugod, kjer se ji ni
bati, da bi ji strojili kozuh! Tvoja sličica
pa mi je prav všeč. Prav dobro si pogodil
lisico na preži. Sedaj bi ji treba palce ali
pa — puške!